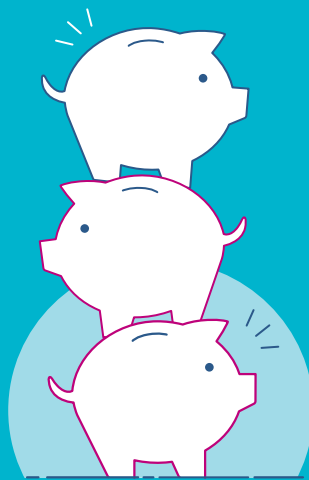

BUDGET IN HANDEN VAN JE KIND

Een brochure financiële opvoeding voor ouders

INHOUDSOPGAVE

Inleiding

- 1 **Wat is financiële opvoeding?**
- 2 **Basisprincipes van het financieel opvoeden**
- 3 **Methodes om je kind te leren omgaan met geld**
 - 3.1. Zakgeld
 - 3.2. Sparen
 - 3.3. Zelf geld verdienen
 - 3.4. Een bijdrage van inwonende jongeren met een eigen inkomen
- 4 **Veilig en verantwoord besteden**
 - 4.1. Reclame
 - 4.2. Keuzes leren maken
 - 4.3. Tieners
 - 4.4. Mobiele telefonie
 - 4.5. Online risico's
 - 4.6. Geld lenen
 - 4.7. Jongvolwassenen
- 5 **Do's en don'ts**
- 6 **Hulp nodig?**
- 7 **Bronnen**

INLEIDING

Opvoeden houdt in dat je als ouder je kind begeleidt bij zijn of haar ontwikkeling. Naast het bieden van een verzorgende en beschermde omgeving breng je je kinderen ook heel wat kennis en vaardigheden bij. Enerzijds leer je je kind veel praktische dingen zoals praten, lopen en fietsen. Anderzijds geef je je kind ook waarden en normen mee die je als ouder belangrijk vindt.

Door je kinderen deze zaken bij te brengen, probeer je ze voor te bereiden op een volwassen en zelfstandig leven. Je kind leren budgetteren is hier een belangrijk onderdeel van. Kinderen die al op jonge leeftijd leren hoe ze met geld om moeten gaan, komen later minder vaak in financiële problemen.

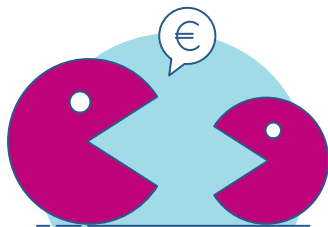
In deze brochure geven we wat meer uitleg over financiële opvoeding en wat dit inhoudt. Daarna overlopen we enkele methodes waar jullie concreet mee aan de slag kunnen gaan. Tenslotte geven we jullie nog enkele tips en handvaten mee over veilig en verantwoord besteden.

1. WAT IS FINANCIËLE OPVOEDING

Financiële opvoeding is je kind leren omgaan met geld.
Dit wil zeggen dat:

- ▶ je ze met een beperkt, vast bedrag een bepaalde periode leert overbruggen;
- ▶ je ze leert hoe ze hun wensen kunnen afstemmen op hun inkomsten;
- ▶ je ze leert keuzes maken tussen wat nodig is en wat ze graag zouden willen.

2. BASISPRINCIPES VAN HET FINANCIËEL OPVOEDEN

GEEF ALS OUDER HET GOEDE VOORBEELD

Laat jij vaak geld rondslingeren in huis of hou je dit bij op een bepaalde plaats? Kinderen kijken hoe hun ouders dingen doen en kopiëren onbewust dit gedrag. Wanneer jongeren bijvoorbeeld in een bepaalde keuzesituatie komen te staan, vragen ze zich af wat hun ouders in die situatie zouden doen. Daarom is het belangrijk om als ouder het goede voorbeeld te geven en uit te leggen waarom je bepaalde dingen doet.

HOU REKENING MET HET GEDRAG VAN JE KIND

Hoe en wanneer je als ouder je kind financiële kennis en vaardigheden kan bijbrengen, hangt af van de persoonlijke ontwikkeling van je kind. Sommige kinderen zijn al op jonge leeftijd geïnteresseerd in geld en andere helemaal niet. Ieder kind is verschillend en ontwikkelt zich op zijn eigen tempo. Hou hier als ouder rekening mee en pas je financiële opvoeding hieraan aan.

3. METHODES OM JE KIND TE LEREN OMGAAN MET GELD

PRAAT MET JE KIND OVER GELD

Met kinderen praten over geld kan op alle leeftijden, al is het belangrijk de inhoud van je gesprek aan te passen aan de leeftijd van je kind. Met jonge kinderen kan je bijvoorbeeld een gesprek aangaan over het kopen van merkproducten in de supermarkt. Bij oudere kinderen kan je al gaan praten over het lenen van geld. Misschien willen ze wel graag weten wat jouw loon is? Zorg ervoor dat geld geen taboe is binnen je gezin en dat je kinderen hier altijd vragen over kunnen stellen. Indien je financiële zorgen hebt, belast je kind hier niet mee.

LAAT JE KIND ERVARINGEN OPDOEN

'Al doende leert men'. Door geld te gebruiken, leert je kind de waarde van geld kennen. Dit kan bijvoorbeeld door je kind geld mee te geven naar de bakker om een brood te kopen. Je kind krijgt hierdoor ervaring met betalen en het krijgen van wisselgeld.

LEREN OMGAAN MET GELD BETEKENT OOK DAT KINDEREN FOUTEN MOGEN MAKEN. DEZE FOUTEN KUNNEN HEEL LEERZAAM ZIJN.

3.1. ZAKGELD

GEEN VERPLICHTING

Zakgeld geven is niet verplicht. Het kan wel een goede leerschool zijn voor je kinderen. Of je zakgeld geeft en hoeveel je geeft is afhankelijk van een aantal factoren en is bij elk gezin anders. Een belangrijke factor bij het geven van zakgeld is het gezinsinkomen. Voor sommige ouders is het financieel niet mogelijk om zakgeld te geven. Daar hoef je je zeker niet schuldig over te voelen. Zoals je zal lezen in deze brochure zijn er veel andere manieren om kinderen met geld te leren omgaan. Beslis je toch om zakgeld te geven dan geven we hieronder graag enkele tips.

WAAROM ZAKGELD?

Het is belangrijk om zakgeld te beschouwen als leergeld. Je kind leert vanaf jonge leeftijd om met een beperkt budget een bepaalde periode te overbruggen. Hierdoor kan je kind op latere leeftijd de waarde van geld beter inschatten.

Het geven van geld voor kledij is een leuke en goede manier om kinderen te leren omgaan met geld. De meeste jongeren zullen het dan ook leuk vinden om zelf hun keuzes te maken. Het is een manier om je kind meer financiële verantwoordelijkheid te geven.

VANAF WELKE LEEFTIJD?

Een goed moment om te starten met het geven van zakgeld is het **eerste leerjaar**.

Op die leeftijd leren kinderen rekenen op school. Ze leren tellen en munten herkennen. Uiteraard beslis je als ouder zelf wanneer je kind er klaar voor is.

Vanaf de leeftijd van ongeveer **12 jaar** kan je beginnen met het geven van geld voor kledij.

Op die leeftijd is het kind in staat om te leren denken op langere termijn.

HOEVEEL ZAKGELD?

Hoeveel je geeft hangt af van:

- ▶ je eigen financiële situatie;
- ▶ de leeftijd van je kind;
- ▶ wat het kind allemaal moet betalen met het zakgeld.

Weet dat de hoogte van het bedrag niet belangrijk is, maar wel dat je als ouder zakgeld geeft met de bedoeling om je kind te leren omgaan met geld.

DE 'SPELREGELS' VAN ZAKGELD

1. Een vast bedrag

Spreek met je kind een vast bedrag af. Geef geen extra's.

2. Een vast tijdstip

Geef zakgeld op een vast moment. Zo leert je kind dat een bedrag bedoeld is voor een bepaalde periode. Kinderen op de basisschool kunnen nog niet zo ver vooruit kijken en zijn daarom meer gebaat met zakgeld per week. Vanaf de middelbare school kan je zakgeld om de veertien dagen of maandelijks geven.

3. Op = op

Als het geld op is dan is het ook echt op. Ga met je kind in gesprek over de oorzaak van het tekort. Leg uit dat het de bedoeling is om rond te komen met een vast bedrag. Extra's geven is niet de bedoeling.

4. Wie betaalt wat

Zorg ervoor dat het voor je kind duidelijk is wat het zelf betaalt en wat niet. Op die manier leert je kind zelf nadenken over waar het geld aan wil uitgeven.

5. Geen straf of beloning

Gebruik zakgeld niet als een middel om te straffen of te belonen. Als jullie een bedrag hebben afgesproken, moet je kind daarvan kunnen uitgaan.

EEN EIGEN BANKKAART

12 jaar is een goede leeftijd om je kind een eerste bankkaart te geven. Met deze bankkaart leert je kind het budget opvolgen, bijvoorbeeld aan de hand van internetbankieren. Met een applicatie op de smartphone kan dit op elk moment. Bovendien kan je als ouder over de schouder meekijken en bijsturen waar nodig, bijvoorbeeld door het maximum af te halen bedrag per maand te bepalen.

Besteed voldoende aandacht aan het gebruik van de bankkaart. Toon hoe je (veilig) geld kan afhalen, de stand van de zichtrekening kan nakijken en de spaarrekening kan gebruiken. Je kan bijvoorbeeld uitleggen aan je kind dat het de pincode aan niemand mag verklappen en dat niemand mag meekijken tijdens het invoeren van de code.

GELD VOOR KLUSJES

Het is belangrijk dat een kind leert dat hulp in het huishouden normaal is zonder dat daar een vergoeding aan vast zit. Het stofzuigen van de eigen kamer, tafel dekken en het bed opmaken zijn voorbeelden van klusjes in het huishouden.

Je kan als ouder beslissen om voor specifieke klusjes zoals het gras maaien en de auto wassen een kleine vergoeding te geven. Voel je hier zeker niet toe verplicht! Je kan je kind ook belonen door het geven van een knuffel of een complimentje.

**TIP: MAAK GOEDE AFSPRAKEN OVER DE KLUSJES
WAARVOOR JE WIL BETALEN EN WAARVOOR NIET.**

3.2. SPAREN

WAAROM?

Wanneer we denken aan sparen, denken we allemaal aan het regelmatig opzij zetten van een bedrag op onze spaarrekening bij de bank. Sparen kunnen we ook anders bekijken. Sparen is nodig voor onvoorziene uitgaven (bijvoorbeeld een koelkast die stuk gaat) of om de vaste kosten te kunnen betalen (bijvoorbeeld de eindafrekening van gas en elektriciteit). Sparen is geld reserveren en vooruitkijken. Het is iets dat noodzakelijk is om ons budget in evenwicht te houden. Het is dan ook een belangrijke vaardigheid om onze kinderen bij te brengen.

Door je kinderen te leren sparen, leer je ze onder andere dat hun wensen niet meteen vervuld kunnen worden en leer je ze plannen met geld.

WANNEER?

De manier waarop je je kinderen leert sparen is afhankelijk van de leeftijd van je kind:

- ▶ Vanaf 6 jaar zijn kinderen oud genoeg om te beginnen sparen. Vanaf deze leeftijd kan je kind bijvoorbeeld geld in een spaarpot bijhouden. Het geld in de spaarpot is tastbaar en je kind kan zien wat er met het geld gebeurt.
- ▶ Vanaf 8 jaar zijn kinderen in staat om geld voor een langere tijd opzij te zetten. Ze kunnen inschatten hoelang het duurt om ergens voor te sparen.

- ▶ Vanaf 11 jaar wordt sparen voor kinderen steeds minder abstract en begrijpen ze ook wat bedoeld wordt met sparen 'voor later' of 'voor onvoorziene omstandigheden'.

HOE?

Het is niet voor iedereen evident om je kind geld te geven zoals bijvoorbeeld zakgeld of verjaardagsgeld. Het begint met wat je als ouder zelf kan missen zodat het gezinsbudget niet uit evenwicht geraakt. Je hoeft je kind zeker geen grote sommen geld te geven om het te leren sparen.

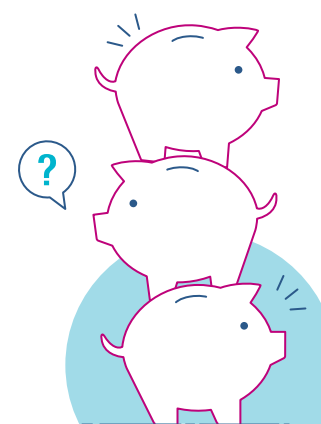

SPAARTIPS

- ▶ Jonge kinderen hebben een zeer concreet spaardoel nodig. Bekijk samen met je kind waarvoor het zou kunnen sparen.
- ▶ Zorg ervoor dat het spaardoel realistisch is.
- ▶ Je kan samen met je kind een spaarplan opmaken. Dit kan een kalender, blad papier of pagina op de computer zijn waarop je het volgende noteert:
 - het spaardoel (eventueel met een afbeelding)
 - de prijs van het spaardoel
 - het geld dat je kind eventueel al heeft
 - de momenten waarop je kind geld krijgt of kan verdienen
 - de tijd die je kind nodig heeft om het bij elkaar te sparen
- ▶ Is je kind wat ouder, dan kan je voorstellen om het geld op een spaarrekening te zetten.

SPAARTYPES

Niet alle kinderen gaan op dezelfde manier of met dezelfde interesse om met geld. Sommige kinderen geven niets uit. Ze sparen alleen maar. Andere kinderen geven hun geld het liefst zo snel mogelijk uit, vaak aan nutteloze dingen. Tussen deze twee uitersten zijn veel verschillende soorten spaartypes. Het ene spaartype is daarom niet beter of slechter dan het andere. Zo kan spijt hebben van een impulsieve aankoop ervoor zorgen dat je kind later twee keer nadenkt voor het zomaar geld uitgeeft. Probeer als ouder te kijken welk spaargedrag je kind vertoont en je financiële opvoeding hierop af te stemmen.

3.3. ZELF GELD VERDIENEN

Als ouder kan het heel zinvol zijn om je kind vanaf een bepaalde leeftijd te stimuleren om zelf geld te verdienen. Jongeren leren op die manier met grotere bedragen omgaan. Daarnaast worden hen ook een aantal administratieve vaardigheden zoals het lezen van een loonbrief en een arbeidscontract bijgebracht.

AFSPRAKEN MAKEN

Is het geld dat je kinderen verdienen vooral bedoeld om vrij te besteden en er leuke dingen mee te doen? Of is het de bedoeling dat je zoon of dochter er ook noodzakelijke uitgaven mee doet, zoals het kopen van kledij? Indien je kind er ook de noodzakelijke uitgaven mee doet zal het leereffect des te groter zijn. Maak hierrond goede afspraken!

VAKANTIEJOB

Vanaf 15 jaar (en als de eerste twee studie jaren van het middelbaar werden gevolgd) mag je kind officieel beginnen werken. Hierbij is het belangrijk dat je je als ouder goed informeert over de voorwaarden waaraan een vakantiejob moet voldoen. Wist je bijvoorbeeld dat het aantal uren dat een jongere mag werken beperkt is? Indien dit wordt overschreden heeft dit onder meer invloed op de kinderbijslag.

TIP: ALVORENS JE KIND VAN START GAAT, BEKIJK DE WEBSITES VAN DE VDAB EN STUDENT@WORK VOOR NUTTIGE INFO OMTRENT VAKANTIEJOBS.

3.4. EEN BIJDRAGE VAN INWONENDE JONGEREN MET EEN EIGEN INKOMEN

Steeds meer jongeren blijven langer thuis wonen, ook wanneer ze al gaan werken. 'Hotel mama of papa' is voor hen zeer aantrekkelijk omdat op eigen benen staan financieel niet gemakkelijk is.

GEVOLGEN VOOR HET GEZINSBUDGET

Wanneer je kind een eigen inkomen heeft maar nog op hetzelfde adres blijft wonen, kan dit gevolgen hebben voor het gezinsbudget. Als ouder kan je heel wat inkomsten verliezen, zoals kinderbijslag en belastingvermindering voor kinderen ten laste. Bovendien kunnen alleenstaande ouders met een sociale uitkering (leefloon of werkloosheidsuitkering) een deel van hun uitkering verliezen omdat ze niet langer als alleenstaande worden beschouwd. Ook de huishuur van ouders die een sociale woning huren kan gewijzigd worden.

BIJDRAGE VOOR KOST EN INWOON

Wanneer je zoon of dochter gaat werken maar nog thuis woont, kan je hiervoor een bijdrage vragen: op deze manier dragen ze een steentje bij aan de dagelijkse kosten. Bovendien leer je je kinderen om bewust om te gaan met hun eerste inkomen. Het leert hen dat

ze een bepaald deel van hun budget moeten geven aan vaste kosten en dat ze het andere deel vrij kunnen besteden.

Hoeveel je aan je kind kan vragen is niet wettelijk bepaald en hier bestaan geen regels voor. Het is aan te raden om dit samen met je kind goed te bespreken. De grootte van het af te geven budget is afhankelijk van een aantal factoren: het gezinsinkomen van de ouders en het verschil in inkomen nu het kind werkt, het inkomen van de jongere, zijn leeftijd,... Uiteraard is het belangrijk om te denken aan een budget dat redelijk blijft. Zo is het logisch dat het bedrag dat de jongere moet afgeven evenredig is met het bedrag dat de jongere verdient. Los van het feit of je als ouder een bijdrage van je kind nodig hebt of niet, is het interessant om je kind te vragen om een bijdrage te doen in gemeenschappelijke kosten zoals huur, energie, internet,... Op die manier geef je je kind een goede leerschool voor wanneer het (financieel) op eigen benen gaat staan.

VOORBEREIDING OP ZELFSTANDIGHEID

De overgang van thuis wonen naar zelfstandig wonen is heel groot. Jongeren die thuis wonen kunnen vaak al hun geld uitgeven aan leuke dingen, terwijl de ouders alle noodzakelijke uitgaven betalen. Eens jongeren het huis uit zijn merken ze dat ze hun oude bestedingspatroon niet kunnen aanhouden en verloopt de aanpassing moeizaam.

TIP: OM DE OVERGANG NAAR HET ALLEEN WONEN TE VERGEMAKKELIJKEN KAN JE ALS OUDER JE KIND HIER ZOVEEL MOGELIJK OP VOORBEREIDEN:

- ▶ Toon je kind hoe jij je dagdagelijkse administratie bijhoudt. Bijvoorbeeld: wat doe je met inkomende post? Waar hou jij je facturen bij?
- ▶ Maak je voor jezelf wel eens een overzicht van je inkomsten en uitgaven per maand? Leg uit waarom je dit doet en hoe je dit aanpakt.
- ▶ Laat je kinderen weten welke uitgaven een huishouden heeft. Hoeveel bedragen de vaste kosten zoals huur, elektriciteit en internet? Wat zijn variabele kosten? Veel jongeren hebben het zeer moeilijk om deze bedragen in te schatten.
- ▶ Indien je ervoor kiest om aan je kind een bijdrage te vragen, kan je afspreken dat het bepaalde kosten in huis betaalt, bijvoorbeeld internet en televisie. Op deze manier oefenen ze een aantal vaardigheden zoals het lezen van een factuur en het doen van een overschrijving.

4. VEILIG EN VERANTWOORD BESTEDEN

4.1. RECLAMEWIJSHEID

Reclame is overal: op televisie, op internet, op sociale media, in online games, in tijdschriften,... We kunnen er niet omheen. Jongeren weerbaar maken tegen de invloed van reclame begint met te weten hoe reclame werkt. Dit wordt ook wel omschreven als 'reclamewijsheid'. Als je doorhebt dat reclameboodschappen bedoeld zijn om je te beïnvloeden, dan krijg je een kritische houding ten aanzien van reclame. Je zal reclameboodschappen sneller herkennen en er anders naar kijken. Kinderen moeten zelf kunnen ontdekken wat reclame is, welke reclametechnieken gebruikt worden en hoe je reclame kan herkennen.

Het is moeilijk om kinderen die jonger zijn dan 6 jaar reclamewijsheid bij te brengen omdat zij nog te jong zijn om deze informatie te verwerken. Vanaf de leeftijd van 6 jaar is het goed om als ouder heel bewust met reclame om te gaan.

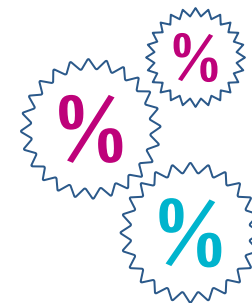

VEEL VAN HET MEDIAGEBRUIK VAN JE KIND VINDT THUIS PLAATS. MAAK HIERVAN GEBRUIK OM SAMEN MET JE KIND IN TE SPELEN OP DE VELE RECLAMEBOODSCHAPPEN DIE VIA TV, INTERNET EN RECLAMEFOLDERS JE WOONKAMER BINNENKOMEN.

Enkele voorbeelden:

- ▶ Blader met je kind eens door reclamefolders tijdens de Sinterklaasperiode. Vraag je kind wat het er leuk aan vindt en waarom. Zijn de zaken die gezegd en getoond worden echt zo?
- ▶ Ga met je kind op zoek naar verborgen reclameboodschappen in een bepaald TV programma. In veel televisieprogramma's wordt gebruik gemaakt van 'product placement'. Zo drinkt iedereen in 'Thuis' Tönissteiner, rijdt James Bond met BMW,...
- ▶ Praat met je kind over de reclameblokken die je te zien krijgt. Vraag wat je kind denkt over het reclamefilmpje: is het overdreven, realistisch of grappig?
- ▶ Kijk samen met je kind naar verpakkingen van producten. Leg je kind uit dat reclamemakers heel veel geld spenderen om kinderen te overtuigen om hun vaak ongezonde producten te kopen. Eén van de meest populaire manieren om dit te doen is door het gebruiken van kinderhelden zoals striphelden, sporters en bekende (TV-)personen.

4.2. KEUZES MAKEN

Goed kunnen omgaan met geld draait vaak om het maken van keuzes. Belangrijk hierbij is dat je je kind leert dat je elke euro maar één keer kan uitgeven. Dit betekent dat kinderen moeten leren kiezen want 'op is op'.

ENKELE TIPS OM JE KIND TE LEREN OMGAAN MET EEN BEPERKT BUDGET:

- ▶ Wil je kind iets kopen of wordt er iets aangekocht voor het hele gezin? Betrek je kind hierbij en ga samen prijzen vergelijken. Ga niet direct tot aankoop over maar vergelijk eerst prijs, kwaliteit en kenmerken van soortgelijke producten. Je kan prijzen vergelijken in verschillende winkels of via het internet.
- ▶ Bespreek met je kind dat sommige aankopen meer kosten dan alleen het getoonde aankoopbedrag. Wil je zoon of dochter graag een gsm? Dan moet de prijs van een abonnement en hoesje er ook bijgerekend worden.
- ▶ Maak je kind bewust van reclame. Bekijk samen of een bepaalde aanbieding echt een voordeel oplevert. Is 2+1 bijvoorbeeld al tijd voordelig? Je koopt twee T-shirts en je krijgt er een derde gratis bovenop. Maar wat als je maar één T-shirt nodig hebt?

4.3. TIENERS

Leeftijdsgenoten beginnen een steeds grotere rol te spelen in het leven van je kind. Erbij horen en leuk gevonden worden om wat je hebt is voor tieners heel belangrijk. Het is dan ook van belang dat je als ouder je kind leert omgaan met de sociale druk van leeftijdsgenoten. Hoewel je als ouder misschien zou denken dat je hier niet tegenop kunt, hechten jongeren vaak meer belang aan de mening van hun ouders dan je denkt.

4.4. MOBIELE TELEFONIE

Vroeg of laat zal je kind een eigen mobiele telefoon willen. Bijna elk kind op de middelbare school heeft een gsm of smartphone. Dit kan een ideaal leermoment zijn voor je kind. Indien je kind een gsm krijgt, ga samen uitzoeken wat de beste gsm is binnen jouw budget of dat van je kind. Hierbij kan je je zoon of dochter enkele kritische vragen stellen:

- ▶ Wat wil je kind allemaal doen met de telefoon? Bellen, sms'en en internet gebruiken? Wat is je standpunt als ouder?
- ▶ Ga je voor een herlaadkaart of een abonnement? Wat is voordeliger?
- ▶ Hoe zorgzaam ga je om met duur materiaal?

Het is belangrijk om tijdens dit gesprek samen een aantal afspraken te maken. Wie betaalt bijvoorbeeld de kosten van het abonnement of de herlaadkaart? Wat als je kind de telefoon kwijtraakt?

KOPPELVERKOOP

Opgelet! Laat jezelf of je kind niet vangen door een koppelverkoop. Heeft je zoon of dochter die ene dure smartphone voor de prijs van 10 euro gezien? De kans is groot dat je de smartphone aan die prijs kan kopen op voorwaarde dat je er een duur abonnement van 12 of zelfs 24 maanden bij moet afsluiten. Wanneer je de totale kostprijs berekent komt de smartphone duurder uit dan de gewone verkoopprijs zonder aanbieding. Let op de voorwaarden en lees de kleine lettertjes!

4.5. ONLINE RISICO'S

Online spelletjes en apps zijn enorm populair bij kinderen. Veel games en apps kan je gratis downloaden op je smartphone of tablet. Vaak is het echter wel de bedoeling om je uiteindelijk te doen betalen. (Jonge) kinderen hebben vaak niet door dat ze echt geld aan het uitgeven zijn tijdens zo'n spel. Zorg ervoor dat je kind een wachtwoord moet invoeren voor het een aankoop via internet kan doen.

Wat kan je oudere kinderen hierrond leren? Dat 'gratis' niet bestaat, het is alleen maar een manier om de speler naar het spel te lokken. Eens je bezig bent met spelen, zijn er allerlei betaalopties om sneller vooruitgang te boeken in het spel.

4.6. GELD LENEN

Geld lenen kan nuttig zijn. Lenen voor een huis of voor een auto is iets anders dan lenen voor een televisie. Voordat je je kind iets wil bijbrengen over lenen, kan je bij jezelf eens nagaan wat je eigen houding ten opzichte van lenen is. Wil je dat je kind die houding overneemt?

De bedragen die je kind leent (bijvoorbeeld van vrienden voor een snack of snoep), zijn geen grote bedragen. Het is een goed idee om je kind te laten stilstaan bij het begrip 'lenen' en de gevaren hiervan.

Leg je kind uit dat:

- ▶ lenen betekent dat je geld gebruikt dat je zelf niet hebt;
- ▶ het geld moet worden terugbetaald;
- ▶ er conflicten kunnen ontstaan als het geld niet (tijdig) wordt terugbetaald;
- ▶ sparen voor een grote aankoop beter is dan lenen. Vermijd kopen op krediet.

BORG STAAN

Opgelet! Ouders staan vaak borg voor de lening(en) van hun kind. Bij problemen met terugbetaling van de lening word je als ouder aangesproken voor de schuld. Denk hier goed over na.

4.7. JONGVOLWASSENEN

Als ouder blijf je financieel verantwoordelijk voor je kind tot het 18 jaar is. Daarna is je kind zelf aansprakelijk, wat wil zeggen dat het betalingsachterstanden, boetes en schulden vanaf dan zelf moet betalen. Contracten, zoals een telefoonabonnement, kan je kind vanaf dan afsluiten zonder jouw toestemming. 'In het rood staan' bij de bank is vanaf deze leeftijd ook toegestaan.

Bereid je kinderen hier zo goed mogelijk op voor. Waarschuw ze onder andere voor het aangaan van 'gemakkelijke' kredieten zoals het gebruiken van kredietkaarten in winkelketens en geef hen mee dat ze niet om het even wat mogen ondertekenen zonder de kleine lettertjes te lezen.

5. DO'S EN DON'TS BIJ FINANCIËEL OPVOEDEN

DO'S

- Praat met je kind over geld.
- Maak afspraken met je kind over geld.
- Laat stap voor stap de verantwoordelijkheid toenemen.
- Geef je kind zakgeld als leergeld.
- Indien je zakgeld geeft, geef een vast bedrag op een vast moment.
- Laat je kind zelf keuzes maken over wat ze met hun geld doen.
- Wees consequent.
- Laat je kind zijn eigen fouten maken.
- Geef het goede voorbeeld.

DONT'S

- Neem je kind niet alle geldzaken uit handen.
- Gebruik zakgeld niet als middel om te straffen of te belonen.
- Geef je kind niet zomaar extra geld als het zakgeld op is. Op = op.
- Laat je kind niet volledig los maar zorg voor voldoende begeleiding.
- Straf je kind niet als het een fout maakt. Dit hoort erbij en hier leren ze uit.

6. HULP NODIG?

Blijven na het lezen van deze folder nog vele vragen onbeantwoord? Dan kan je als ouder met alle opvoedingsvragen terecht bij:

- ▶ een opvoedingswinkel in je buurt
- ▶ het Huis van het kind via www.huizenvanhetkind.be
- ▶ het CAW via www.caw.be

Wie met vragen zit rond zijn budget, kan voor meer informatie terecht op de websites:

- ▶ www.allesovercenten.be
- ▶ www.eerstehulpbijschulden.be

Heb je zelf, of heeft je kind financiële moeilijkheden dan kan je altijd terecht bij een CAW of OCMW. Een organisatie bij jou in de buurt kan je vinden via www.eerstehulpbijschulden.be/contact.

7. BRONNEN

Gids voor financieel opvoeden, van zakgeld tot zelf verdienen. NIBUD.

Financieel bij de hand. Kinderen leren omgaan met geld. Anke Plante & Annet Dries-Heetman.

Focus op financiële opvoeding. Meer dan zakgeld geven alleen. Gezinsbond.

Reclamewijsheid bij kinderen en jongeren. Verolien Cauberghe, Patrick De Pelsmacker, e.a.

www.cebud.be

www.nibud.nl

www.allesovercenten.be

www.groeimee.be

